

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság ÖSSZEFOGLALÓJA

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Mttv.) 9. § (8) bekezdése alapján, az Mttv. 157-158. § szabályai szerint **2011. július 11-én 10.00 órától az NMHH Rendezvény- és Oktatási Központjának konferenciatermében** (1027 Budapest, Fő u. 80.) nyilvános meghallgatást (a továbbiakban: Meghallgatás) tartott **A médiatartalmak korhatár-besorolásánál irányadó szempontokra, az egyes műsorszámok közzététele előtt és közben alkalmazható jelzésekre, illetve a minősítés közzétételének módjára vonatkozó jogalkalmazási gyakorlat elvi szempontjai c. ajánlástervezetről.** A Meghallgatás lehetőséget adott az érdekelteknek, hogy kifejezzék szakmai álláspontjukat, véleményüket, javasolataikat a témában.

A Meghallgatás résztvevői:

NMHH

Médiatanács:

dr. Kollarik Tamás

dr. Vass Ágnes

Hivatal:

Dömötörné dr. Ács Katalin főigazgató-helyettes – levezető elnök

Mádl András főosztályvezető

Verik János vezető főtanácsos

Jó Balázs főosztályvezető-helyettes – jegyzőkönyvvezető

Felkért szakértők:

dr. Kósa Éva pszichológus, Pázmány Péter Katolikus Egyetem

dr. Huszár András elnök és dr. Póta György alelnök, Házi Gyermekorvosok Országos Egyesülete

Várnai Dóra pszichológus, Országos Gyermekegészségügyi Intézet

VIP vendégek:

dr. Pokol Balázs

Szilády Szilvia

Kozma Krisztina

Regisztrált érdeklődők:

médium/médiaszolgáltató/szervezet	név
Magyar Lapkiadók Szövetsége	Szilágyi Zsuzsanna
Nagy Kanyar Kft.	Steiner Gabriella
BME	Bodó Balázs
Chello Central Europe	Dr. Faur Márta
Gyermekmédiá Egyesület	Alpár Vera
Hálózatos Televízió	Erdélyi Alíz
HÍR TV	Gyurity Mónika
Magyar ATV	Lukács Csilla
Magyar ATV	Kelemen Kata
Magyar Kábelkommunikációs Szövetség	Kéry Ferenc
Magyar Kábeltelevíziós és Hírközlési Szövetség	Dr. Nyuzó Péter
Magyar RTL Televízió Zrt.	Dr. Gyárfás Márta
Magyar RTL Televízió Zrt.	Dr. Kaszó Klára
Magyar RTL Televízió Zrt.	Dr. Kolosi Péter
Magyar Tartalomipari Szövetség	Mlinarics József
Magyarországi Tartalomszolgáltatók Egyesülete	Dr. Fáy Margit, Dr. Detrekői Zsuzsa
MTM-SBS Televízió Zrt.	Dr. Horváth Antal
MTM-SBS Televízió Zrt.	Bálint Márton
MTM-SBS Televízió Zrt.	Dr. Ferenczi Mónika

MTM-SBS Televízió Zrt.	Skelteti Róbert
MTM-SBS Televízió Zrt.	Bán Márton
MTVA	Vígh Zoltán
MTVA	Vincze Tímea
Magyar Rádió	Visy László
Origo Zrt.	Detrekői Zsuzsa
Magyar Telekom	Rajki Annamária
Magyar Telekom	Derzsényi Éva
Korhatár Bizottság	Hirsch Tibor
Sanoma-Digital Media Zrt.	Dr. Ivanics Krisztina
Sanoma-Digital Media Zrt.	Csajbók Gabriella
Sanoma-Digital Media Zrt.	Dr. Pataki-Kasnyik Boglárka
Spektrum TV	Kiss András
KÖH Filmiroda	Dr. Taba Miklós
Televéle Egyesület	Nagy Kriszta

Dömötörné dr. Ács Katalin levezető elnök köszöntötte az érdeklődőket, illetve bemutatta az NMHH-t képviselő résztvevőket, valamint a szakértőket. Ezt követően tájékoztatást adott a meghallgatás rendjéről, továbbá arról, hogy az eseményről hangfelvétel készül. Felhívta a megjelentek figyelmét arra, hogy az ajánlás 2011. július 21-én kerül majd publikálásra.

Dr. Kollarik Tamás médiatanács tag köszöntőjében elmondta, hogy a konzultációnak már voltak előzményei, az ajánlástervezet kidolgozását széles körű szakmai és társadalmi egyeztetés előzte meg. Megjegyezte továbbá, hogy a 2011. július 21-én publikálandó ajánlás nem kötelező erejű jogi norma, nem rendelkezik a törvényhez hasonló kötőerővel, ugyanakkor, ha a médiaszolgáltatók követni fogják az abban foglaltakat, akkor megkönnyítik saját maguk számára az Mttv.-ben foglalt jogi normák betartását. Hangsúlyozta, hogy a terület ellenőrzésének elsősorban nem a szankcionálás, hanem a családi biztonság javítása a célja, amely mind az állam, mind a társadalom, mind az egybegyűltek számára egyaránt fontos. Kifejtette, hogy az ajánlás publikálását főként az új korhatári kategória, a hat éven aluliaknak nem ajánlott besorolás indokolta. Informálta a jelenlévőket arról, hogy a Médiatanács kb. három héttel ezelőtt már tartott egy megbeszélést, amin a Média Smart Oktatási Egyesület, a Gyermekmédiá Egyesület, a Nagycsaládosok Országos Egyesülete, a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat, a Szülők Egyesülete, a Tanítók Egyesülete, a Tudatos Szülők Iskolája és az ELTE Pszichológiai Intézet munkatársai is jelen voltak. Az esemény alkalmat teremtett arra, hogy kellő részletességgel megtárgyalják az ajánlástervezetet, megidézzék azokat a nemzetközi példákat, amelyek igénybevételével a szakértők összeállították a szöveget. Végezetül átadta a szót a megjelent szakértőknek és a hivatal munkatársainak.

Dömötörné dr. Ács Katalin főigazgató-helyettes tájékoztatta a megjelenteket a Meghallgatást megelőző, az Mttv. 157-158. § szabályai szerint lefolytatott eljárásról, majd ismertette a Meghallgatás további programját.

A Meghallgatáson elhangzott prezentációkban elsőként **Mádl András főosztályvezető** foglalta össze az új médiatörvény által életbe léptetett jogi szabályozás területet érintő változásait. Értelmezésében a hat éven aluliaknak nem ajánlott korhatári kategória bevezetésével az Országgyűlés egy régi adósságot törlesztett. Az új korhatári kategória megjelenése tette kívánatosá a 2002-ben megalkotott klasszifikációs állásfoglalás átdolgozását. Hozzászólásában megemlítette azokat a nemzetközi példákat (holland, osztrák, lengyel, szlovák), amelyek hatással voltak a kritériumrendszer kidolgozására. Kifejtette továbbá, az ajánlás megalkotása során a Hivatal arra törekedett, hogy a szövegbe beépítse az elmúlt kilenc év tapasztalatainak és bírósági gyakorlatának eredményeit.

Dömötörné dr. Ács Katalin főigazgató-helyettes átadta a szót a meghívott szakértőknek.

Dr. Kósa Éva pszichológus, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem oktatója összefoglalta, illetve néhány szemléletes példával demonstrálta az új korhatári kategória által megteremtett korcsoportok (0-6, 6-12 éves) pszichológiai jellemvonásait, a centrálás, a következmény-etika jelenségét, valamint a fenti szemléletmódok későbbi változását. Megvilágította továbbá az említett korosztályok médiapercepciójának főbb jellemvonásait. Beszél a társadalmunkban élő kiskorúak médiafogyasztási szokásairól, a szülői kontroll szinte teljes hiányáról – ennek alátámasztására a legutóbbi empirikus kutatás adatait is felvonultatta. Végezetül a médiaértés és tudatosság jelentőségét hangsúlyozta a probléma megoldásában.

Várnai Dóra pszichológus, az Országos Gyermekegészségügyi Intézet munkatársa hozzászólásában a médiafogyasztás pszichológiai és erkölcsi hatásai mellett a tevékenység szomatikus effektusaira hívta fel a figyelmet. Arra utalt, hogy a televízió egyértelműen felelőssé tehető a mozgásszegény életmód elterjedéséért. Kijelentette, hogy a kiskorúak védelmével összefüggő ajánlás megvalósítása multidiszciplináris projekt, amely nemcsak a médiaszolgáltatókra, hanem a gyermekegészségügyre, az oktatásra, valamint a civil szférára is komoly feladatokat ró. Kifejtette, véleménye szerint a szülők túlbecsülik beleszólásukat a gyermekek médiafogyasztásába - a szülők állításait gyakran megcáfolják a gyermekekkel készített interjúk. Az empirikus adatfelvételekből jól nyomon követhető, hogy elsősorban az alacsony státuszú és iskolázottságú szülők bízzák gyermekeikre teljes mértékben a programválasztást. Az említett csoportba tartozó családok csemetéinél különösen nagy jelentőséggel bírnak az ajánlásban foglalt szabályok, hiszen ez az egyetlen módszer arra, hogy a káros tartalmak hatásai alól kivonjuk őket.

Dr. Huszár András, a Házi Gyermekorvosok Országos Egyesületének elnöke bevezetőjében megköszönte, hogy véleményezhették az anyagot, megjegyezte továbbá, hogy a mindennapi munkájuk során jutottak arra a végkövetkeztetésre, hogy ezzel a feladattal nekik is foglalkozniuk kell. Röviden kitért George Gerbner panelvizsgálataira és az említett kutatások adataira. Megemlítette továbbá, hogy a védendő korosztály által a televízió előtt töltött idő az életkor növekedésével párhuzamosan emelkedik. A gyermekorvosok feladatát a televízió káros hatásaira történő figyelmeztetésben, a szülők felvilágosításában ragadta meg.

Dömötörné dr. Ács Katalin főigazgató-helyettes megadta a szót a hivatal munkatársainak.

Verik János vezető főtanácsos a piktogramok különböző képformátumokban történő elhelyezésének és definiálásának kérdését járta körül. Prezentációjában részletesen bemutatta az ajánlás által használt hasznos képterület meghatározásának hátterében álló megfontolásokat, ismertette továbbá a korhatári besorolás ikonjainak grafikai paramétereit.

Jó Balázs főosztályvezető-helyettes röviden bemutatta a jelölések javasolt grafikai megjelenítése mögött meghúzódó indokokat. Vázolta a gyermekbarát piktogramok bevezetésével összefüggő szándékokat és elképzeléseket, végül meghirdette a javasolt ikonokkal kapcsolatos szavazást.

Dr. Kollarik Tamás médiatanács tag zárszavában a médiaszolgáltatók és a hatóság közötti együttműködés fontosságát hangsúlyozta. Utalt arra, hogy a téma kapcsán megvalósítandó célok, illetve a kérdéssel összefüggésben a közszolgálati kódexben szereplő missziók között – a jogilag eltérő szituáció ellenére – nem lát lényegi különbséget. Kiemelte továbbá, hogy az ajánlás szövege nem tekinthető lezártnak, amennyiben társadalmi, szakmai igény mutatkozik rá – holland példára hivatkozva –, az ajánlás változni fog.

Dömötörné dr. Ács Katalin főigazgató-helyettes lezárta a nyilvános Meghallgatás prezentációs részét, és átadta a szót a vendégeknek.

Az első hozzászóló **Nagy Kriszta, a Televele Egyesület** képviselőjében kifejtette, az ajánlással teljes mértékben egyetért, üdvözölte, hogy a megváltozott rendelkezéseket sikerült teljes mértékben átültetni a szövegbe. Ugyanakkor megjegyezte, álláspontja szerint a szöveg nehezen érthető, mivel vegyíti a korábbi magyar és az angol, illetve német klasszifikációs rendszer perspektíváját - előbbi bizonyos életkor alatt nem ajánlja az egyes műsorszámok befogadását, utóbbi pedig bizonyos életkor felett nem proponálja. Örömet fejezte ki továbbá azzal összefüggésben, hogy az ajánlás számos példán keresztül mutatja be a klasszifikációs gyakorlatot. Mindemellett hangsúlyozta, javasolja, a szerzők szerkesszék át az anyagot annak érdekében, hogy az mindenki számára könnyen befogadható legyen, és ne vegyítse a fentiekben felvonultatott szempontokat. Javasolta továbbá, hogy az I. és a II. kategória elhatárolását a szerzők változtassák meg, mivel álláspontja szerint mindkét klasszifikációs kategória a hat év alattiak befogadási képességeit próbálja alapul venni. Támogatta, hogy a korhatárra tekintet nélkül megtekinthető műsorszámokkal összefüggésben az ajánlás pozitív megközelítést alkalmazzon. A hat éves kor alatt nem ajánlott kategóriánál továbbá azokat a szempontokat jelenítse meg, amelyek miatt nem alkalmas az óvodáskorú gyerekek számára az adott műsorszám. Később az előzőeket még kiegészítette azzal, hogy magától értetődő módon a hat év alattiaknak nem ajánlott kategóriánál kell kifejtetni azokat a szempontokat, amelyek az óvodás kor befogadási, érzelmi, kognitív jellemzői. Kedvező változásnak tekintette, hogy a szempontrendszer ez idáig nem szerepeltetett zsánertípusokat is felsorakoztat (valóságshow, bulvár magazin stb.). Majd egy újabb példát hozott az előzőekben már ismertetett perspektíva-váltásra, és megvilágította, hogy a III. kategóriánál azokat a szempontokat sorolja fel a szöveg, amely miatt már IV. kategóriát igényelne az adott műsorszám. Végezetül, üdvözölte a gyermekbarát piktogram létrehozását, és kijelentette, hogy részükről a macit ábrázoló ikont fogják pártolni.

Bán Márton, a TV2 képviselőjében a piktogramok elhelyezésének definíciójával összefüggésben tett fel kérdést, meglátása szerint az ajánlás szövege és a Verik János főtanácsos prezentációjában megjelenő meghatározás ellentmond egymásnak (felcserélődött a vertikális és a horizontális szó).

Nyúzó Péter, a Magyar Kábeltévés és Hírközlési Szövetség képviselőjében a VI. korhatári kategóriával összefüggésben kijelentette, hogy tapasztalatai szerint jelenleg Magyarországon nem futnak a fenti klasszifikációs csoportba tartozó műsorok. A probléma lényege: a pornográfiát sugárzó médiaszolgáltatók az általuk programba szerkesztett műsorszámokat nem az Mttv. vagy a klasszifikációs ajánlás szerint sorolják be, így eshet meg, hogy ezek a programok IV. vagy V. kategóriában jelennek meg. A fenti anomáliára kérdezett rá, az után érdeklődött, hogy a médiahatóság miképpen fogja elbírálni ezeket az eseteket, illetve mit kell tenniük, van-e törvényi felelősségük a kérdésben.

Derzsényi Éva, a Magyar Telekom képviselőjében előadta, hogy tapasztalatai szerint az ajánlás nem foglalkozik bizonyos típusú műsorszámokkal, álláspontja szerint a szöveget szükséges lenne a nem fikciós műsorszámokra is kiterjeszteni. A dokumentumfilmekkel, ismeretterjesztő műsorok elbírálásával összefüggésben arról érdeklődött, hogy milyen megítélés alá tartoznak, illetve elegendő-e a III. kategóriába történő sorolás azon műsorszámok esetében, amelyek félelmetes természeti események, természeti csapások, illetve azok következményeit mutatják be. Másik, ugyanezt a problémát feszegető kérdésük a deviáns magatartásformák következményeit bemutató dokumentumfilmekre vonatkozott, pl. a kábítószerfüggő fiatalok rehabilitációs kezelését bemutató dokumentumfilmjük milyen kategóriába sorolandó. Ezt követően abban kért tanácsot, hogy miképpen bírálják el azokat a műsorszámokat, amelyek két korhatár-kategória határán billegnek. Majd az időközben elfogadott Eht-módosítás kapcsán arról érdeklődött, hogy a korhatári kategóriák megváltozott megfogalmazása mennyiben érinti majd az ajánlás szövegét.

Gyürity Mónika, a Hír Televízió képviselőjében elsőként az iránt érdeklődött, hogy a

hasznos képterület kialakítása során figyelembe vette-e a hatóság a náluk jelentős funkcióval bíró, rövid szöveges információkat közlő, ún. croll sávot. Második kérdése arra vonatkozott, hogy mi a teendő a nem fikciós műsorszámokkal összefüggésben, pl. azokkal a bűnügyi magazinokkal, amelyek a hírműsorokban is megjelent beszámolókat használnak fel, e programokat be kell-e sorolniuk, vagy a hírműsorokhoz hasonlóan, ezeket nem kötelező klasszifikálniuk.

Kéry Ferenc, a Magyar Kábelkommunikációs Szövetség képviselőjében kifejtette, hogy jelenleg csak a nonlinearis médiaszolgáltatásokat terheli klasszifikációs kötelezettség, a műsorterjesztőket nem. Ezt követően lényegében megismételte a feljebb olvasható, Nyúzó Péter által megfogalmazott kérdést. Kifejtette továbbá, hogy a hazánkban elterjedt set top boxok nem ismerik a VI. kategóriát, így ezekre a műsorszámokra képtelenség szűrést beállítani. Később azon aggályainak adott hangot, miszerint a javasolt „csak felnőtteknek” felirat elhelyezése a képernyőn problematikus.

Alpár Vera, a Gyermekvédő Egyesület képviselőjében kifejtette, hogy kutatásaik szerint a médiaszolgáltatók klasszifikációját a szülők kb. hét százaléka veszi figyelembe a gyermeke televíziózással kapcsolatos szabályainak kialakítása során. A fenti tényekre hivatkozva arra hívta fel a figyelmet, hogy a rendszer hatékonyabbá tétele érdekében ismeretterjesztő kampányra lenne szükség, amelynek létrehozásában örömmel vállalnának szerepet. Végül kijelentette, hogy egyesületük a maci ikon mellett teszi le a voksát.

Mlinarics József, a Magyar Tartalomipari Szövetség részéről azt kérte, hogy a 15. és 16. oldalon szereplő torrent filmeket pontosítsa az ajánlás, mivel nem érti azok jelentését.

Bodó Balázs, a Műegyetem Szociológiai Tanszékének munkatársa az ajánlás megfogalmazásbeli anomáliáira hívta fel a figyelmet, majd kifejtette, hogy a szöveg nem foglal egyértelműen állást abban, hogy a kérdés pszichológiai, szociálpszichológiai vagy kulturális problémának számít-e. Az ajánlás célját az „ideális gyermek” legyártásában ragadta meg. Végül felhívta a figyelmet arra, hogy manapság az internet jóval meghatározóbb a gyermekek médiafogyasztásában, mint a televízió.

Kaszó Klára, az RTL Klub képviselőjében mindenekelőtt azt kérte, hogy ne készítsenek róla fényképfelvételeket, majd elmondta, írásban fejtették ki az ajánlással kapcsolatos meglátásaikat, és amennyiben szükséges, ezt az esemény után ki fogják egészíteni. Reagálva Bodó Balázs fejtegetésére elmondta, véleménye szerint az a cél, hogy a gyermekek egészséges családban nőjenek fel. Megjegyezte továbbá, hogy szerencsés lenne, ha a szakértők is olyan személyekből toborzódnának, akik családi problémáktól mentes háttérrel rendelkeznek, nem származnak csonka családból, vagy csak egyszer váltak el, gyermekeiket házasságban nevelik. Álláspontja szerint az ajánlás magánéleti frusztráltságot tükröz. Hangsúlyozta, hogy a média befolyása eltörpül a család determináló képességéhez képest.

Dömötörné dr. Ács Katalin főigazgató-helyettes lezárta a Meghallgatást, majd röviden összefoglalta az elhangzottakat, végül felhívta a megjelentek figyelmét arra, amennyiben szükségesnek érzik, az eseményen elhangzottakkal összefüggésben tett meglátásaikat rövid határidővel küldjék meg a Hatóság számára.

A Hatósághoz írásban érkezett dokumentumok

A Hatósághoz a Meghallgatás tárgyával kapcsolatban az Mttv. 158. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül (munkaidőben) közzétehető dokumentum elektronikus úton nem érkezett. Az RTL Klub (július 8.), a TV2 (július 11.), valamint a Televele Egyesület (július 8.) küldte meg írásban az észrevételeit. A véleményeket a következőkben módosítás nélkül közöljük.